





ಪುಸ್ತಕಗಳೇನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಜನಜನಿತವಾಗಿರುವಂತಹದಾ  
 ದ್ದರಿಂದ 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕರಿಹರ ಮತ್ತೂ ರಾಜವಂಶ  
 ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಘರ್ಷ. ಈ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ಧರ್ಮದ ಎತ್ತರ  
 ಸಂ. ಶಿವಶರಣರ ನಂತರ ಬಂದ ಕರಿಹರ ಹಾಗೂ ಅವನ ಸೋದರಜಯ  
 ರಾಜವಂಶರು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಸುಗೃಹ್ಯ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದವರು. ಪರಮ  
 ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ಕರಿಹರ ಶಿವನನ್ನಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ಶಿವಭಕ್ತರೆ  
 ನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಶಿವನು ಬರೆಯಿತೆಂದದ್ದು ಎಂಬ ಧರ್ಮದಾಯವನು. ಬಹು  
 ಕೃತಿಯೇ ಕನ್ನಡದ ಸೋದರಜಯನು ಅದರ ರಾಜವಂಶ ಮೈದಲಗೆ  
 ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಯೇ 'ಕರಿಹರ ಶಿವನು'. ಎಂಬ ಆಕರ ಕೃತಿ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು  
 ಬಹು ಕರಿಹರನ ಮುಂದಿನ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ಅಧಿಕಾರವೆಲ್ಲ  
 ರ ಕರಿಹರನು ಅನ್ಯವೆ ಶರಣಕ್ಕೆ ಅವನು ಸರಾಸರಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ  
 ಅಲ್ಲ, ಅವನು ಕನ್ನಡದ ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜವಂಶನ ಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಬಹು  
 ಸಿದ್ಧವಾದ ಚಾಂಪ್ರ, ಸೋಮನಾಥ ಚರಿತೆ, ಬೀದಿ ಚರಿತೆ, ಶರಣ ಚರಿತೆ  
 ಕರಿಹರನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದ ನಂತರ ಬಹು  
 ಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದೊಂದು ದಂತ ಕೃತಿ. ಈ ಕೃತಿಯ  
 ಹಿಂದೆ ಪಾಠ - ಧರ್ಮದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಇದ್ದು ಶಿವನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. 'ಕರಿಹರ ಶಿವನು'  
 ಅನರ್ಥವೆ ಧರ್ಮದ ಶಿವನು ಅಲ್ಲ, ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಶಿವನು ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣಗಳ  
 -ನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಿವನು ಶಿವನು ಶಿವನು ಶಿವನು, ಅದು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ  
 ಕೃತಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಬಹು ಹೆಚ್ಚು ಕೇಳಿದಾಗ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅನರ್ಥವೆ  
 ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವನಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಕೃತಿ ಮೈದಲ ಅ ಧರ್ಮದ  
 ಕೃತಿಯೇ ಸಾರವ ಶಿವನು ಶಿವನು ಶಿವನು ಶಿವನು ಶಿವನು ಶಿವನು  
 ಬರೆದುದು ಕರಿಹರ - ರಾಜವಂಶನ ನಡುವಿನ ಧರ್ಮದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ  
 ದ್ದು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕರಿಹರ, ರಾಜವಂಶನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮತ್ತೆ  
 ತೋರುತ್ತದೆ. ಬಹು ಅ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಕೇಳಿದ ಜನರಲ್ಲಿ  
 ಅಧಿಕಾರವು ಶಿವನು ಕೃತಿ ನಿಯಮವನ್ನು ತೋರುವ ಶಿವನು ಮೈದಲ  
 ಶಿವನು ಶಿವನು ಶಿವನು ಎಂಬುದೇ ಆಗಿದೆ. ಕರಿಹರ ಈ ಜನರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ  
 ಯಾಗಿ ಶಿವನು ಶಿವನು.

ಕನ್ನಡ ಶಿವನು ಕೃತಿ ನೆಡೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ  
 ರಾಜವಂಶ ಎಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಹೇಳಿದವನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈ  
 ಶಿವನು ಶಿವನು ಸಮಾಧಾನವು ಬಹು ಸಮಾಧಾನವು ಶಿವನು ಕೃತಿಗಳ  
 ಶಿವನು ಶಿವನು ಶಿವನು ಶಿವನು ಶಿವನು ಶಿವನು ಶಿವನು ಶಿವನು  
 ಚರಿತೆ, ಬೀದಿ ಚರಿತೆ, ಶರಣ ಚರಿತೆ, 'ಹಂತಹ ಪಾಠ ಧರ್ಮ'  
 ಬಹು ಸುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಈ ಮೈದಲ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂದು

ತೌರಣ್ಯನನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡು. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಈ  
ಪ್ರಸಂಗವಿರುವುದು ಧರ್ಮ ಶ್ರೀಮಂತನನ್ನು ಸೆಟ್ಟಿ ಶೌಚಿ ರಚಿಸಿ ಮೇಕೆಂದು  
ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಂತರ ಎಂದ ಶೌಚಿಗಳನ್ನು ಒಂದು  
ಧರ್ಮದ ಶೌಚಿಗಳು ಧರ್ಮವಾಚ್ಯ ಶಾಪ್ಯ ಧರ್ಮ ಎರಡನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣ-  
ಗ್ರಾಹಿಸಿಯೇ ಶೌಚಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಇತ್ತೀಚೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲೂ  
-ದ್ದಂಥ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶೌಚಿ ಬೇರೆ, ಧರ್ಮದಿಂದ ಬೇರೆಯಾದ  
ಮತ್ತೊಂದು ಶೌಚಿಗಳಿಗೂ ಶೌಚಿ ಬೇರೆ. ಎಂಬ ಎರಡನೇ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ  
ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಮೈತ್ರಿವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ ಶಾಪ್ಯ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ  
ಧರ್ಮ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ.

ಎರಡನೇ ಶೌಚಿಗಳಿಗೆ ಜೈನಧರ್ಮದ ಶೌಚಿಗಳಂತೆ  
ಮತ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 63 ಶೌಚಿಗಳ ಜೀವಾತ್ಮರನ್ನು  
ಶೌಚಿ ಶಾಪ್ಯ ಶೌಚಿಗಳನ್ನು. ಎಸವಣ್ಣ, ಸಿದ್ಧಿರಾಮ, ಅಶ್ವಿ ಮಹಾ ಮಹಿ,  
ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ಮೈತ್ರಿಗಳನ್ನು ಶೌಚಿ ಶೌಚಿಗಳ-  
ನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶೌಚಿರವ್ಯಸ, ಲಕ್ಷ್ಮೀನಂದನ ಮೈತ್ರಿ ಶೌಚಿಗಳಿಗೆ  
ರಚಿಸಿದ ಶೌಚಿರವ್ಯ ಮತ ಧರ್ಮ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದೂರ ಸರಿಪಡಿಸಿರಲ್ಲ.  
ಅವರೇ ಶೌಚಿ ತಮ್ಮ ಶೌಚಿಗಳನ್ನು ಶೌಚಿಗಳನ್ನು, ಕೇಶವನ, ಬಗವಾಣಿ  
-ನ, ಸಾಧಿಗಳನ್ನು ಬಗವತ ಧರ್ಮವನ್ನು, ಅಶ್ವಿ ಶೌಚಿಗಳನ್ನು  
ಎಂಬುದು ಶೌಚಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಬೆಳೆದು ಬಂದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು  
ಜೈನಧರ್ಮ, ಎರಡನೇ ಧರ್ಮ, ಮೈತ್ರಿವ ಧರ್ಮಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲೂ  
-ಸಿಕ್ಕಾಂಡ ಬಂದಿದೆ. ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಅದೇ ಶೌಚಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಶಾಪ್ಯ  
ಶೌಚಿಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಒತ್ತಾಯವಾಗಿ ವಾಗಿಯಾಗಲೇ ಧರ್ಮದ  
ಶೌಚಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಹಾಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ  
ಶಾಪ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಆಗಾ ಶೌಚಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. 'ಧರ್ಮ' ಎಂಬುದು  
ಶೌಚಿ ಆತೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಎಂದೂ ಭಾವಿಸಿದಂತೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವ,  
ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಗ್ರಾಹಣಿ ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮನೋಧರ್ಮ  
ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಶಾಪ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಶೌಚಿಗಳಿಗೆ ಶೌಚಿ  
ಎಂದಂತೆ ರಚಿಸಿ ಗೊಂಡವು. ಜೀವನ ಪ್ರಣವ, ನಡೆವ, ಧರ್ಮ ಸದನೆಯೇ  
ಬದುಕಿನ ಮಾಖ್ಯ ಗಾಠಿ. ಎಂಬ ಭೇದಗಳಿ ಮಾಖ್ಯವಾಯಿತು. ಸಾಹಿತ್ಯದ  
ಮಾರ್ಚಿ ಶೌಚಿವಾಗಿ ಮೈತ್ರಿವ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಗಾಯಿತು.

ಮತ ಧರ್ಮವೆಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯವೆಂದೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ  
ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗೆ ಶೌಚಿ ಶೌಚಿಯಾಗಿ ಎಂತಿದೆ. ಕನ್ನಡ  
ವಾದನ್ನು ಅಳಿದ ರಾಜ ಮನೆಗಳೆಂದೂ ಶೌಚಿಗಳಿಗೆ ಅಶ್ವಯ ನೀಡಿ

ಬೆಳ್ಳೆಣಿದವು. ಶಿವ್ಯ ನಮೋಣಾ ಪ್ರಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಶೂನಿರಬಡಾದು. ಆತನಿ  
ಶಾಪಾರ್ಥ್ಯ. ತ್ರಿಲೋಕನು ಗುರುತನಿ. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಅನುಕೂಲಕರ  
ವಿಶವರಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವೆ ಹೀದರೆ ಅರಬ್ಬಿಬೇಡದ ಶಿವ್ಯ ಶಕ್ತಿ ಅಜ್ಜಿಯೆ  
ಯಾದುಡಿ ಹೀಗೂತ್ತದೆ.

"ಅಜ್ಜಿ ಹಸನಿರಬಡಾದು; ನೆಲ ಫಲವೆತ್ತರಬಡಾದು,  
ಅವರೆ ಸುಯ್ಯಾಗಿ ಎತ್ತಿ, ಹೀತ್ತಾಹೀತ್ತಿಗೆ ನೇರಕದ ಗೆಗ್ಗುರ ಹರಿ ಶಾಗು  
ಮಾಡಿದಿದ್ದರೆ, ಬೆಳ್ಳೆ ಹೀರವಾಗಲಾರದು, ಹುಲಾಶಾಗಲಾರದು. ಹೈವದತ್ತ  
ತ್ರೀಪ್ಪಿಯಾದರೂ, ಅನುಕೂಲ ವಿಶವರಣವೂ, ಸಶಿಲ ಶೃಷ್ಟಿಯೂ  
ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಸಂಪರ್ಣ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೆಳ್ಳೆಗಲಾರದು."

(ಶ.ವಂ. ರಾಘವಾಚಾರ : ಯಾಶೀದರ ಚರಿತೆ, ಪೀಠಿಕೆ)

ಶೂನಿರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ತ್ರಿಲೋಕ ತಗಲಕವಾದ ವಿಶವರಣ  
ವನ್ನು ಶಕ್ತಿಸಿಶ್ಚಿಟ್ಟವರು ಶಿವನಿರವ ರಾಜಮನೆತನಗಳು. ಇಂದಿನಂತೆ  
ಉಂದಿನ ಶಿಲವಲ್ಲ ಶಿವಿಯ ಶಿವ್ಯದ ತ್ರಿಶಾರ ಮಾತ್ತಾ ತ್ರಿಶಾರಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ  
ನಿಲವ್ಯು ನಿಲನಿಯಾಗಲಾರಲ್ಲ. ಶೂನಿರನು ಶ್ರೀಗ್ರಾಹಿಸಿ, ಪುರಸ್ಕರಿಸುವ  
ರಾಜಿಲ್ಲದೇ ಹೀಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ತನ್ನದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಷ್ಟು ಶ್ರಮಂತವಾಗ  
ಬೆಳ್ಳೆನುತ್ತುರಲ್ಲ.

ಶವಂಬರು, ಗಂಗರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಶಿಲ್ಪಕೊರಿಗಳು  
ಚಾಲಕ್ಯರು, ಹೀಯ್ಯಾಳರು, ಅಜಯನಗರ ಮಾತ್ತಾ ಮೈಸೂರಿನ ಅರಸರು  
ಈ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳು. ಸಹಿತ್ಯದ ಬೆಳ್ಳವಣಿಗೆ ಶಿರಣೇಭಗತರಾಗಿ-  
ದ್ದಾರೆ. ಗಂಗರು ಕ್ಷೆನಶಾದರೆ, ಶವಂಬರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಅಜಯನಗರ  
ಮೈಸೂರು ಅರಸರು ಕ್ಷೆವರು ಮಾತ್ತಾ ಮೈಷ್ಣವರು, ಚಾಲಕ್ಯರು, ಶಿಲಕೊರಿ  
ಗಳು, ಕ್ಷೆವರು, ಹೀಯ್ಯಾಳರಲ್ಲ ಕೆಲವರು ಮೈಷ್ಣವರು, ಮಾತ್ತಾ ಶವಂಬರು  
ಕ್ಷೆನರು. ಅಜಯನಗರದ ಸಾಮಂತರಲ್ಲ ಕೆಲವರು ಅಲಕಶ್ವವರು  
ಹೀಗೆ ರಾಜರು ಅಲಕ ಮಾತ-ಧರ್ಮನಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದರೂ,  
ಅಶಿಲ ಮಾನೀಧರ್ಮಿಯಿಂದ ಎದ್ದಾರವಿದ ಮನೆಸ್ತೆ ಅಂಜಿಂದ  
ಶೂನಿರನಿಗೆ ಅಶ್ರಯ ನೀಡಿದರು. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಚಿತ್ರವೇನಿರಿಯಾದ  
ನೈಪಿತಾಂಗನು ಮೈಷ್ಣವ. ಅದರೆ ಅಪನ ಅಶ್ರಿತನಾದ ಶಿವರಾಜವಾಗ  
ದ ಶಿಲ್ಪ ಶೀಲಿಯಾ, ಹೈನಿ ಪೂರ್ವ ಪೂರ್ಣ ಬರೆದ 'ಜನಿಸೇನಾಚಿಯಾ'  
ರು, 'ಎತ್ತರ ಪೂರ್ಣ' ವನ್ನು ಬರೆದ 'ಗುಣಭದ್ರಾಪೂರ್ವಿರು'  
ಕ್ಷೆನಶಾಗಿದ್ದು, ನೈಪಿತಾಂಗನ ಅಶ್ರಯವೆಲ್ಲ ಬದ್ಧವರು ಕ್ಷೆನ ಶಿಲ ಪೂರ್ವಿ  
ಅಶ್ರಯ ನೀಡಿ ಹವನು ಮೈಷ್ಣವ ಮೂನಿಯಾಗಿಯೂ ಅಶಿಲನಿರಿ,  
ಕ್ಷೆನಧರ್ಮಿಯಾದ ಶಿವನಿಗೆ ಅಶ್ರಯ ನೀಡಿದವನು. ಕ್ಷೆವಧರ್ಮಿಯ  
ಇಷ್ಟು ಹೀ ತ್ರಿಲಕ. ಮೈಸೂರು ಬಂದಿಯರೆ ಶಿಲವಲ್ಲ ಅನೇಕ ಮೈಷ್ಣವ

ಶೊಗಟ್ಟು, ಇತರೆ ಧರ್ಮದವರು ಶೋಕ ಶತನೆ ಯೆಂದಿರು. ಇಂತ  
ಯವಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ರಾಜಮನೆತನಗಳು ಅನ್ನವಾತೆ  
ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಎಂದೆ ಏನಾ ತ್ತೆ. ರಾಜರನ್ನು ಶೋಕ ಶತನೆ ಶಿವ್ಯ  
ಮುಖ್ಯ ಉಪಯೋಗಗಳಿಗಿಡುವೆ ಜೊರತೆ ಅವರ ಯಾತೆ ಧರ್ಮಗಟ್ಟು  
ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅಭ್ಯುದಯವೆ.

ಶೋಗಟ್ಟು ಮನನಾ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ  
ರಾಜರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹಾಬಲಾದರು ಯಾತ್ರವಲ್ಲ ಅವರ ಶೀಲ  
ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಲಭ್ಯವೆಂದಿತು. ರಾಜರ ಭವ್ಯ ಅರಮನೆ,  
ಪೀಠ ಶಿಕ್ಷಣ ಗಟ್ಟಿ ನಾಯಕರನ್ನು ವಾಗಿವೆ ಆದರೆ ಅವರ ಹೆಸರು  
ಯಾತ್ರ ಚರಿತ್ರವಾಗಿ ಲಭ್ಯವೆ.

ಶೋಗಟ್ಟು ರಾಜರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ ತಮ್ಮ ಬಹುಶಯ್ಯ  
ನೆಡೆಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಶೋಗಟ್ಟು ಮೂಲಕ ತಮಗೆ ಇಂಬುಶಿಟ್ಟು  
ರಾಜರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣಗಟ್ಟುಸುಯೆರು. ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದಿಗಿರ ಯೆದು  
ಎಂಬ ಭವನಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಗಟ್ಟು ಸುವ  
ಯಾಗ್ಯ ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಶಿವ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಜರಿಗೆ ಅಂತಿ  
ಮಾದವರು ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಶೋಕಯ ಶಿಕ್ಷಣನಾಯಕರ ಯಾತ್ರವೆ  
ತಮ್ಮನ್ನು ಹೆಗ್ಗರೆಯುವ ರಾಜನನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿ ಶೋಕ ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು  
ಈ ಅಭ್ಯುದಯ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವೆ ಸಾಹಿತ್ಯವೆ  
ಅಭಿಶಿವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣಬಹುದು.

ಈ ಬಗೆಯ ಅಭ್ಯುದಯವೆಂದೆ ಹಗರ ನಿಂತು  
ತಮ್ಮ ಅಕ್ಷಿಪ್ಪವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದವರು ಮಧ್ಯಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಕ್ಷಣ  
ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದೆ ಶೋಗಟ್ಟು ಕ್ರಿ.ಶ 12ನೇ ಶತಮಾನವೆಂದೆ ಇಂತಿ  
ಮನೋಭ್ಯುತರೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣಬಹುದು. ಶರಣರನ್ನು ರಾಜತ್ತವನ್ನು ಹೋಗಿ  
ನಲ್ಲವೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣಬಹುದು.

ರಾಜಾಸ್ಥಾನದ ಹಂಗನ್ನು ಹರಿಯ, ಈ ಮೊದಲೆ  
ನಿರ್ವಹಿಸಿಗಾಂಡೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರವರ್ಧಿಸುವೆ ಐಶ್ವರಿಸುವ ಒಂದು ಮನಃ ಸ್ಥಿತಿ  
ಯನ್ನು ಈ ಕೂತದೆ ಶೋಗಟ್ಟು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಹರಿಹರ, ಶಿವಯ್ಯಾರ  
ವ್ಯಾಪ್ತವೆಂದೆ ರಾಜಾಸ್ಥಾನವೆಂದೆ ಇರಲೆಲ್ಲ. ಹರಿಹರ ಶಿವಯ್ಯಾರ  
ಹೆಗ್ಗರನ್ನು ರಾಜರ ಶರಣರನ್ನಾಗಿ ಶಿವಯ್ಯಾರ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಅತೀ ಅಭ್ಯುದಯ  
ಯೆಂದೆ ರಾಜರ ಸೇವೆಯಿಂದ ಮೊದಲೆ ಹಂತಿಗೆ ಬಂದನೆಂದೆ  
ಅಭ್ಯುದಯ ಬಹುತೆ. ಅತನ ಶಿಕ್ಷಣದ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದ ಇವೆ ಸ್ವತ್ತ  
ಶರಣರನ್ನು ಬೆಳೆಸುವೆ ಹಿರಂಗನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣಪರವೆಂದೆ ಅಸ್ಥಾನವೆ  
ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ಪಿ ಶೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಕ್ಷಣ ಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ, ಅಲ್ಲವೆ

ಶಂಕರನು ಶಂಭವೆಗೆಳಿಸಿ, ರಾಜನಿಂದ ಸನ್ಮಾನಿತನಾದ ತ್ರಿಸಂಕಮೊ-  
-ದೂ ಬರುತ್ತದೆ. ರಾಜಾಸ್ಥಾನದ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಅಪರ ಗೃಹಿಸಿಶ್ಯಾಕ್ಷ್ಯವೆ  
ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅದು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳ್ಲಿ-  
-ನ್ನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ನಡುಗನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು, ಜನ ಬದುಕುಬದುಕು  
-ಬ ಬದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರಿಸಿ ಶೃಂಗಾರದ ರೀತಿಗೊಂಡಂಥ ಹದಾ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತರ ಗ್ರಂಥಗಳ  
ಶಂಕರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅರಂಭವಾಗುವ ಶಾಲೆ ಹೆಚ್ಚುವಾಗುವುದನ್ನು  
ಗುರುತಿಸಬಹುದು. 10ನೇ ಶತಮಾನದ ಶಂಕರನು ಉತ್ತರಾಂತ್ಯ  
ಅದು ಹವೆ ಭಾಷೆಯೇ ಎನಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ "ಶಂಕರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ  
ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಪ್ರೇರಣೆ, ತೋಪ್ಪಣೆ, ಗುರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.  
ಆ. ಎಂ. ಶ್ರೀಶಂಕರಯ್ಯನವರು. (ಶಂಕರ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಪುಟ-2) 9. ನ  
450ರ ಶಾಲದ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಜನದ ಭಾಷೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಳಕು  
ನೀಡಿದೆ. ಶಂಕರನು ರಾಜನದ ಶಾಲೆಯ ಪಾಪದ 2 ಶತಮಾನಗಳ  
ಶಂಕರನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಭಾವದ  
ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಶ್ರೀಮತರ, ತಾಯ್ತಾಯ, ಭಾಷೆಯ  
ಪ್ರಭಾವದ ಶಂಕರದ ಹಿರಿತನ.

ಪುಸ್ತಕಗಳ ಶಂಕರದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಸುಮಾರು  
12ನೇ ಶತಮಾನದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅದು ನಿದಾನವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಭಾವವೆಂದೆ ಹಿಡಿಸಿ-  
-ಶ್ಯಾಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಹಾಗೂ ದೇಶೀಯತೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಶ್ಯಾಕ್ಷ್ಯವೆತ್ತ  
ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೇಳಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನವರೇ ದಾಖಲೆ ಶ್ರೀಮತರವರೇ ಮೃಗಿ ಬಂದ  
ಇನ್ನುಂಡು ಹೇಳಿ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಶಂಕರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಪರ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ  
ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಹಾಡಿಸಿಶ್ಯಾಕ್ಷ್ಯವೆತ್ತರು. ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಚನ್ನವಣ್ಣ  
-ನಂಥವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರೂ, ತಮ್ಮ ಅನುಭಾವದ  
ಅಪಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶಂಕರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಹೇಳಿಸಿದರು. ಶಂಕರರು  
ಅಪಾರ ಅಪಾರಗಳ ಭಾಷೆಯಾಗಲಿ. ಜೊತೆಗೆ ಅದು ನೆಚ್ಚುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದ  
ಭಾಷೆಯಾಗಲಿ. ಹರಿಹರ, ರಾಘವಾಂಶ, ಶಂಕರವ್ಯಾಸ, ಶೇಷನಿಶಿ-  
-ರರು, ಸರ್ವಜ್ಞ, ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ, ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆಲ್ಲ ಶಂಕರ  
ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವವೆಂದೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಶೃಂಗಾರ, ವೇದಾಂತ-  
-ಯ ಹೆಚ್ಚಿನವರೇ ಶಂಕರನು ಹೇಳಿಹೇಳಿತು.

ಶಂಕರನು ಶಂಭವೆಗೆಳಿಸಿ, ರಾಜನಿಂದ ಸನ್ಮಾನಿತನಾದ ತ್ರಿಸಂಕಮೊ-  
-ದೂ ಬರುತ್ತದೆ. ರಾಜಾಸ್ಥಾನದ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಅಪರ ಗೃಹಿಸಿಶ್ಯಾಕ್ಷ್ಯವೆ  
ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅದು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳ್ಲಿ-  
-ನ್ನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ನಡುಗನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು, ಜನ ಬದುಕುಬದುಕು  
-ಬ ಬದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರಿಸಿ ಶೃಂಗಾರದ ರೀತಿಗೊಂಡಂಥ ಹದಾ.





ಹಳೆ  
ಶಿಲೆ  
ನಕ್ಷೆ  
ಸು  
ಗಟ್ಟ  
ಶಿಲೆ  
ಂದ  
ತು  
ದ  
ನಿಗೆ  
ಯ  
ಗ

೫ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಾಂಸರ ಪೆಂಡಿಲೆರೆ ರಚನೆಯಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ವಚನಕ್ಕೆ ಇಂದಿನ ಸ್ವೀಕೃತ ರೀತಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡಿರುವ ಭಾವಗಳನ್ನು ಹಾಗೆ ನಾಡಿದಂತೆ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿ ಸಾಲುಬಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೬ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಅಂತರಂಗದ ಅನುಭವವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಅವಲಿಸಲು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಭಾಷೆಗೆ ಹಾಗೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಜನರಿಗಾಗಿಸಿದರು. ಅತ್ತೆಗಳನ್ನು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಎಳೆದು ತೆನ್ನಿಸಿ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದರು.

೭ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಲ್ಲರ ಸ್ವತ್ತಲ್ಲ' ಎಂಬ ಧೋರಣೆ ಕ್ರಿ.ಶ 10ನೇ ಶತಮಾನದ ಶೌರಿಗಳಿಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ರಾಜನ ಆಶ್ರಯವಲ್ಲದ್ದು. ಅವರ ಶೌರಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ತಿರಾಗಿ ರಾಜರು ಹೆಂಡಿರರು ಮಂತ್ರಿಯಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ನೋಡಿಸಿದರಂತೆ ಎಂಬ ಮಾನೋಭಾವ ಅಂದಿನ ಶೌರಿಗಳಿಗೆತ್ತು. 'ರಾಜಾಂಗ' 'ಮಾಹಾರಾಜ'ಗಳಂತೆ ಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕೊಡಲು ರಚಿಸಿರಬಹುದು. ಅಂದಿನ 'ರಾಜ ಶೌರಿ' ಇಂತಿಹ ಶೌರಿಗಳಿಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕು. ಅವರ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾವನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡುವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲು ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಮಾನೋಭಾವಕ್ಕೆ ಶೌರಿಗಳಿಗೆ ಹೆಂಡಿರರು ಅತ್ತಿ ಹಿಡಿದು. ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಶೌರಿಗಳಿಗೆ 'ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ, ಸಾಮಾನ್ಯರ ಮೇಲೆ ಶಿಷ್ಟರ ಮೇಲೆ ಆನಂದಿಸಿಂಥ ಚಿಂತೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ... ಎಂದು ಮಾನೋಭಾವದ, ಶಿಷ್ಟರಾದವರನ್ನು ಇಂತಿಹ ಚಿಂತೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಶೌರಿಗಳಿಗೆ ಹೆಂಡಿರರು ಅತ್ತಿ ಹಿಡಿದು. ಅವರ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾವನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡುವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲು ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಮಾನೋಭಾವಕ್ಕೆ ಶೌರಿಗಳಿಗೆ ಹೆಂಡಿರರು ಅತ್ತಿ ಹಿಡಿದು. ಅವರ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾವನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡುವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲು ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಮಾನೋಭಾವಕ್ಕೆ ಶೌರಿಗಳಿಗೆ ಹೆಂಡಿರರು ಅತ್ತಿ ಹಿಡಿದು.

೮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಶೌರಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವೇ ಅಜ್ಞಾನವೆಂದೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ 10ನೇ ಶತಮಾನದ ಶೌರಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಶಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿ ಸಾಲುಬಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವೇ ಅಜ್ಞಾನವೆಂದೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ 10ನೇ ಶತಮಾನದ ಶೌರಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಶಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿ ಸಾಲುಬಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

9) ಸಮಗ್ರವಾದ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿ ಜನರ ವಚನ ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಂತಹ ಚಿಂತೆಯು ದೇಶದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೆಚಿರಿ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ನುಡಿಯ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾದ ಹೆಸರುಗಳು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕ್ರಿ.ಶ 10ನೇ ಶತಮಾನದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಜನರ ಹಿತದಲ್ಲಿದ್ದು, ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಪಡಿಸಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

10) ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕ ಮತ್ತು ದೈವಿಕ ಸಂಘಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅನುಭವ, ಅಭಿಮಾನ, ಶಕ್ತಿ ರಚಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಚಿಂತೆಗೆ ಅಭಿಮಾನ, ಅನುಭವಿಕ ಶಕ್ತಿ ಶರಣರೊಡನೆ ಮಾಡಿತು.

11) ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬಹುಶಃಯವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಶಾಂತಿಯು, ಪಾಪಾರ್ಥ, ಭಾಗವತ ಇತ್ಯಾದಿ ಪುರಾಣಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ, ಸಾಂತ್ವಿಕ ಮೊದಲಾದ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿಸಿತು.

12) ಮಧ್ಯಕಾಲದ ಒತ್ತರಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಜನರ ಹಿತದೊಡನೆ ಜನರೊಡನೆ ಬೆಳೆದಂತೆ, ವಚನ ಶಾಂತಿಯು, ಕೀರ್ತನಾಶಾಂತಿಯು ಕೂಡ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು, ಮೊದಲಿನಂತೆ, ತತ್ವ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಚಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡಿದರು. ಕೀರ್ತನ, ಹೆದ, ಸುಗ್ರಾಹಿ, ಬಂಗಾಳೀಗಳಂತೆ ಹಾಡುಗಳು ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯವನ್ನು ತಲುಪಿ, ಶಾಂತಿಯ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗಳಿಸಿತು.

13) ಈ ಕಾಲದ ಒತ್ತರಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶಿವ ಪುಷ್ಪವೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ, ಅಂತರಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ ಕೆಲವು ಶಿವ, ಹಲವು ಸುಲಭ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಮಾಡಿ, ಅಗಲಬಹುದು.

14) ಕಾಲಜ್ಞಾನದ, ಅಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಹೆದರು, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಗದ್ಯ ನೀಡಿದ ಹೆದರುಗಳನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿ ಬಂದಿತು.

15) ಕಾಲಜ್ಞಾನದ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಭಕ್ತರಸ' ಶಿವವಾದ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಅಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಅಷ್ಟುಕೆಲವು ಹೊಂದಿತ್ತು.

16) ಕಥನದ ಹಿರಿಮೆಗೆಯೆ ಗೆದ್ದುದು ಯೆಲ್ಲವೆಣಿಗೆಯೆ ಅತಿರಗತ್ತಿನ್ನು  
ಗೂರು ಅಸುಖದಾದು. ನೆಡುಗಿನ್ನು ಒಡೆಯೆ ಹಿಗಸು ಗೆನ್ನು ಒಡೆಕ್ಕೆ ಹರಿವೆತ್ತೆಣಿ  
ಹಿಗಂದುತ್ತಿರುವೆ ಒಡು ಹೆತ್ತಿವೆವಾಗಿ ಗಿಗಾಣಿರಿಸು ತೆದಿ. ತೆನಿ ಕಥನದ ಹಿರಿಮೆಗೆ  
ಯೆಲ್ಲವೆಣಿಗೆಯೆ ಗೆದ್ದುದು ಯೆಲ್ಲವೆಣಿಗೆಯೆ ಅತಿರಗತ್ತಿನ್ನು  
'ರಾಜಾ ವಲ್ಲು ಕೆಡೆ'; 'ಯೆಲ್ಲವೆಣಿಗೆಯೆ ಗೆದ್ದುದು ಯೆಲ್ಲವೆಣಿಗೆಯೆ  
ಗಿಗಾಣಿರಿಸು ತೆದಿ. ತೆನಿ ಕಥನದ ಹಿರಿಮೆಗೆ ಯೆಲ್ಲವೆಣಿಗೆಯೆ ಗೆದ್ದುದು  
ಯೆಲ್ಲವೆಣಿಗೆಯೆ ಗೆದ್ದುದು ಯೆಲ್ಲವೆಣಿಗೆಯೆ ಅತಿರಗತ್ತಿನ್ನು

ಲಘು ಬರಾವ ಸಂದರ್ಭ :-

\* ರ್ಷಸ್ತು ಸ್ವರಗಳೂ ಹಾಗೂ ಳಸ್ತು ಸ್ವರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗುಣತ್ರಾಪ್ಯರಗಳೂ ಲಘುವಾಗುತ್ತವೆ.

Ex:- ಅ, ಇ, ಉ, ಋ, ಌ, ಁ  
ಕ, ಕಿ, ಕು, ಕು, ಕೆ, ಕೌ

ಗುರು ಬರಾವ ಸಂದರ್ಭ :-

\* ಐರ್ಷ್ಯ ಸ್ವರಗಳೂ ಹಾಗೂ ಸಂಧ್ಯಪ್ಯರಗಳೂ ಗುರುವಾಗುತ್ತವೆ.

Ex:- ಅ, ಆ, ಉ, ಋ, ಌ, ಁ, ಌ, ಌ

\* ಐರ್ಷ್ಯ ಸ್ವರ ಹಾಗೂ ಸಂಧ್ಯಪ್ಯರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗುಣತ್ರಾಪ್ಯರಗಳೂ ಗುರುವಾಗುತ್ತವೆ.

Ex:- ಕಾ, ಕೀ, ಕೌ, ಕೇ, ಕೌ, ಕೌ, ಕೌ

\* ಒತ್ತಪ್ಯರಗಳೂ ಒಂದಿನ ಅಪ್ಯರಗಳೂ ಗುರುವಾಗುತ್ತವೆ.

Ex:- ಅಪ್ಪ, ಪುಸ್ಕ, ಕಿಕ್ಕಿ, ಕಿಕ್ಕಿ, ಅತ್ಯಪ್ಪ

\* ಅನುಸ್ವಾರ, ವಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಪ್ಯರಗಳೂ ಗುರುವಾಗುತ್ತವೆ

Ex:- ತಂದ, ದುಃಖ, ಉತ್ಪಾಪ

\* ಸ್ವೀತ ರೂಲೆ ವ್ಯಂಜನ / ವ್ಯಂಜನ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಸ್ವೀತದ ಒಂದಿನ ಅಕ್ಷರಗಳೂ ಗುರುವಾಗುತ್ತವೆ.

ex:- ನಲ್, ಹೆನ್, ರಾಜನ್, ಶಂಕುಲ್, ಮೀಲ್...

### ಪ್ರೆಚ್ಚಿದಿಗಳು

ಆರು ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಕ್ರಮದ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ 'ಪ್ರೆಚ್ಚಿದಿ' ಎನ್ನುವೆರು.

'ಪ್ರೆಚ್ ಎಂದರೆ' - ಆರು(6)

'ಪದಿ ಎಂದರೆ' - ಶಾಹ/ಸಾಲು

### ಪ್ರೆಚ್ಚಿದಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು:-

① ಇದು ಆರು[6] ಶಾಹಗಳಿಂದ ಕ್ರಮದ ಪದ್ಯ.

② ಪದ್ಯದ ಮೊದಲ 3 ಶಾಹಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಾರ್ಧವೆಂದೂ, ನಂತರದ 3 ಶಾಹಗಳನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮಾರ್ಧವೆಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಪೂರ್ವಾರ್ಧ 3 ಪಶ್ಚಿಮಾರ್ಧಗಳೆರಡೂ ಮೊತ್ತಗಳ ಸುಖ್ಯಂಕುಳ್ಳ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತವೆ.

③ ಪದ್ಯದ 1, 2, 4, 5 ನೇ ಶಾಹಗಳು ಮೊತ್ತಗಳ ಸುಖ್ಯಂಕುಳ್ಳ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತವೆ.

④ ಪದ್ಯದ 3, 6 ನೇ ಶಾಹಗಳು ಮೊತ್ತಗಳ ಸುಖ್ಯಂಕುಳ್ಳ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತವೆ.

⑤ ಪದ್ಯದ 3, 6 ನೇ ಶಾಹದ ಕ್ರಮದ ಅಕ್ಷರ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವುದು ಗುರುವೆಂದೂ ಎರಡನೆಯದೂ.

## ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ವಿಧಗಳು / ಪ್ರಕಾರಗಳು

- ① ಕರ ಪ್ರಜ್ಞೆ
- ② ಕುಸುಮ ಪ್ರಜ್ಞೆ
- ③ ಭೋಗ ಪ್ರಜ್ಞೆ
- ④ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ
- ⑤ ಶರೀರವಿನ್ಯಾಸ ಪ್ರಜ್ಞೆ
- ⑥ ವ್ಯಾಧಿಶಿಕ್ಷೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ

## ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಒಗಟೆ :-

\* ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕ್ರಮದಿಂದ ಹೀಗೆಯೇ ಸ್ವನಿರ್ಮಿತ-  
-ಗಳು ನಡೆಗನ್ನಡ ಶಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಸಂಹಿತೆ

\* ಅಧುನಿಕ ಶಿಷ್ಟ ಯುಗವೂ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಬೆಳಕಿನಿಂದ  
-ಲೇ ಪ್ರಕಾಶವಾಯಿತು.

\* ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಶಿಷ್ಟ ಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಸ್ವರೂಪ  
ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

\* ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೊದಲ ಶಿಷ್ಟ ಶಿಷ್ಟವೆಂದರೆ ನಾಗವಿನ್ಯಾಸ  
ಮೊದಲಾದವುಗಳು.

\* ನಗವರ್ಧನ ಶಾಲೆ ಇದ್ದದ್ದು ಒಂಪು ಒಂದು ಪ್ರೆಟ್ಟದಿ ಅದು ಅರಿಗಣ್ಣಿನಿಲೆ ಪ್ರೆಟ್ಟದಿ

\* ಫಂಪ್ಲೆಂಟಿಯಾ ಪೆಂಟೆವೆಳಿಶರಿದ 259 ನೆ ಪ್ರೆಟ್ಟದಿಯಾ ಲತ್ಯೆಣ ತದ್ಯ ಒಲಗಿಪ್.

\* ಪೊದಲಾರ್ಥಿ 3 ಡಿ-ಆಯ್ತೆದಳು 6 ಎಷ್ಟೆಗಣ್ಣಿಗಲ ಮತ್ತೆ ಒಂದು ರುದ್ರೆಗಣ್ಣಿ ಇತ್ತೆ.

\* ಜಂಪು ಒಲಗಿಪ್ ಫಂಪ್ಲೆಂಟಿಯಾ ಶಸೆನದ ಲತ್ಯೆಣ ತದ್ಯವಳು ಪ್ರೆಟ್ಟದಿಶಿ ಎಂಬ ಪೆದ ಪೊರೆಯಾ ತೆದ.

\* 1129 ರೆಳು 3 ನೆ ಸೊಪೊರೆನಿ ವೆನಪೊಲ್ಲ ಸೆದಳು ಒಂಪು ಒಂದು ಪೊಲ ಪ್ರೆಟ್ಟದಿಯಾ ಬಲ್ಲೆಬ ಎದ.

\* ಶರಣರ ಸ್ತುತಿ ಪೆತೆನಗಲೆಳು ಅರಿನಿಷ್ಟೆವದ 6 ಪ್ರೆಟ್ಟದಿಗಲಾ ಸಿಕ್ಕೆ ತ್ತೆವೆ

\* 1224 ರೆಳು ಪೊಪಾಳು ಪೆಂಡೆನಿಥೆನಿ ಜರಿಪೊಟ್ಟಿ ಅರಿ ಪ್ರೆಟ್ಟದಿಯಾ ಇವೆ

\* 1275 ರೆಳು ಕೊಪೊಂಪು ಬರೆದಿ ಎಪೊಂಪು ಕ್ಷೆತಿ-ಯು ಅರಿಗಣ್ಣಿನಿಲೆ ಕೊಸುವೆ, ಭಾಪುನಿ, ಪೊಪೆಥಿನಿ ವಾರ್ಥಿಶೆ. ಪ್ರೆಟ್ಟದಿಗಲೆಳು ಪೆ.

ಹೇಳಿ ಶಿವ್ಯ ಪರಂಪರೆ ತ್ರಯಾಂ ಶಿವ್ಯಗ್ರ  
 ವಸ್ತು - ರ್ಗಪ.

ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿ ಎನ್ನವೆಡು ಆರು ಸಾಲನೆ ಪೆದ್ದು  
 ಜಾತಿಯೊಂದನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 1, 2, 4, 5ನೇ  
 -ಯ ಶಿವ್ಯಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತಾ 3, 6ನೆಯ  
 ಶಿವ್ಯಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತಾ ಇರಾತ್ಲೆವೆ. ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿ  
 ಆರು ಬಗೆಯಾಗಿವೆ. ಶರ, ಶಾಸುಮೆ, ಘೋಗ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ,  
 ಪೆರಿವಡಿನ್ತಿ ಪಾಡ್ಡಿ, ಈ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿಗಳು ಮೇತ್ರ ಗಣಗಳೂ  
 -ದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವನ್ನು ಮೇತ್ರ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿ-  
 -ಗಳೆಂದು ಮೂಲವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿಎಂದೂತ್ತಾ. ಅವನ್ನು  
 ಮೂಲ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿ ಎಂದೂ ಅಂತಿ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿ ಎಂದೂ ಅಥವಾ  
 ಅಲ.ನು. ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನ್ನುವೆವೆನುಸರಿ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿ ಎಂದೂ  
 ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದು. ಈ ಮೂಲ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿ ಅಥವಾ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿ  
 ಅಂತಿಗಳೆಂದೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆ, ಈ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಿತು  
 (ಲಿ - ಅಷ್ಟೋಗಣ : ರೂ - ರಾತ್ರೆ ಗಣ) ಐ | ಐ | ಐ | ಐ | ಐ | ಐ ||  
 ಐ | ಐ | ಐ | ಐ | ಐ | ಐ | ರೂ || . ನಾಗವರ್ಮೆ, ಜಂಪು ಕೀರ್ತಿಗಳೂ  
 ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿಯ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು  
 ವರ್ಣಿಸಿರುವೆವೆವೆ ಅದು ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲು  
 (Ex: ಅಷ್ಟಿನಬಾಬಿ ಶಾಸನ) ಅನೇಕ ಚೆಂಪು ಶಿವ್ಯಗಳಲ್ಲೆಂದೂ  
 (ಒಂದಾ: ಸುತುಮಾರ ಚರಿತ್ರೆ) ಶಾಸನಿಕೊಂಡಿದೆ. ತ್ರಾಲ್ಪ  
 ಚಕ್ರವರ್ತಿ 3ನೆಯ ಸುಯೋಧ್ವರನ ಮನ ಸುಯುಸಿದಳ್ಳಿ-  
 ಯು (ಸಾ || 29) ಅಂತಿಗಳೆಂದೂ ಫೇಟೆಪಾದ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿ  
 ಶಾಸನಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆವೆ. ಆ ಶಿವ್ಯಗಳೂ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿವೆವೆವೆ



ಶೆಣೆಗಳ್ಳು ಕುಟ್ಟಿಡ್ಡುಪೆಂಬಾಡಲ್ಳೆ ಆ ಕೊತಿಯೊಳ್ಳುಯಲಿ  
 ಒದ್ದಾರೊರೊಪು ಹಾಪರೊ ನಮಗ್ ಕ್ರಿಟ್ಟೆದರೊತೆಡ ಯಾವೆ  
 ಶಾವೈಯೆ ಹೊರಲಿಲ್ಲ. ಏಂದರೆ 12 ನೆಯೊ ಶತಮಾನದ  
 ಮಧ್ಯದವರೆಗೆ ಹೊರಲಿರುವ ಪ್ರಟ್ಟದಗಳ್ಳೆಲ್ಲವೆ  
 ಶಾನನೆಗಳ್ಳು, ಶಾವೈಗಳ್ಳು ಶಾಣಿನಿಕೊಳ್ಳುಪೆ ಅಡಿಪಟ್ಟಿ-  
 ಗಳಾಗುವೆ. 12 ನೆಯೊ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಳ್ಳು  
 ಉಶೆಗೊಗಳ್ಳು ಸ್ಥಾನದಳ್ಳು ಮೊತ್ತಿಗೊಗಳ್ಳುನು ಆರಾವೆ  
 ರೂಢಿ ಶ್ರೀಲ ಎದೆ ಮೆಲ್ ಮೊಲಪ್ಪಿಟ್ಟಿಡಿ / ಪ್ರಟ್ಟದ ಆರು  
 ಅಂತೆಯೊ ಮೊತ್ತಿ ಪ್ರಟ್ಟದಿಗಳಾಗಿ ಎಶಾನಿ ಆಂದಿಲೊ.  
 ಅವನು ಶರ, ಕೊಸುಮ, ಫೋಗ, ಭಾಯನಿ, ಪರಿವರ್ಧಿನಿ  
 5 ಎರ್ಧಿನಿಗಳೊಂದು ಶೆರೊರೊಪುದೊ. ಆಮೊ ಪ್ರಟ್ಟದಿಗಳ್ಳು  
 ಮೆವಲ ಮೆವೆಲ ಲಕ್ಷ್ಮಣಿ ನೀಗಿರತ್ತೆದೆ (3 ನೆ ಮೆವೆ  
 ಅವರೆ ಒಂದೊಪೊಯಪ್ಪಿ + 1 ಗುರು ಆಗಿರುತ್ತದೆ).

ಶೆ(4+4) = 8 ಮೊತ್ತಿಗಳ್ಳು, ಕೊಸುಮ(5+5) =  
 10 ಮೊತ್ತಿಗಳ್ಳು, ಫೋಗ (3+3+3+3) = 12 ಮೊತ್ತಿಗಳ್ಳು  
 ಭಾಯನಿ(3+4+3+4) = 14 ಮೊತ್ತಿಗಳ್ಳು, ಪರಿವರ್ಧಿನಿ  
 (4+4+4+4) = 16 ಮೊತ್ತಿಗಳ್ಳು, ಎರ್ಧಿನಿ(5+5+5+5)  
 20 ಮೊತ್ತಿಗಳ್ಳು ಇವೆಗಳ್ಳು ಭಾಯನಿ, ಎರ್ಧಿನಿಗಳ್ಳು  
 ಒತ್ತು ಶ್ರೀಶರಿದಳ್ಳುದ್ದು, ಶೆನ್ನೆಡದ ಕೆಲವು ಅತ್ತೊಂತೆ  
 ಶ್ರೀಪ್ಪಿ ಶಾವೈಗಳ್ಳು ಶೆತಲೆವಾಗಿವೆ. ಪ್ರಟ್ಟದಿ ಶಾವೈ-  
 ಗಳ್ಳು ಸೆಮಗ್ಗೆ ಇಲೊಹಸವೆನ್ನು ಕೊಡುವುದೊ ಇಳ್ಳು  
 ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾದುದೊಂದೆ ಕೆಲವು ಕ್ರಿಯಾಶಿ ಶಾವೈಗಳ್ಳು  
 ಪರಿಚೆಯವೆನ್ನು ಮೊತ್ತಿ ಶಿಲಾನಾಶ್ರೀಮದಳ್ಳು ಕೊಡಲು ಶ್ರೀಯೊ  
 ಸಿದೆ.

1224ರ ಹರಿಹರದ ಶಾಸನವು ಶೋಭಾಳ್ವ  
ದಂಡನಾಥನೊಬ್ಬನ ಹರಿಹರಿಷ್ಟವೆಂಬ ಶಾಪ್ಯವನ್ನು  
ಪ್ರೆಟ್ಟದಿರಿಸುವಾಗಿ ರಚಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆ ಶಾಪ್ಯ  
ಮಾರ್ತಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೆನು ಹೇಳಲು  
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದಿಶರಣ ಅವನ ಸಮಾಜೀನನನು  
ರಾಢಿಪಾಂಶನಿಂದ (ಸು. 1230) ಪ್ರೆಟ್ಟದಿ ಶಾಪ್ಯಗಳ  
ಇಳಿಸುವೆನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ರಾಢಿಪಾಂಶನ ಬಟ್ಟೆ  
ನಾಲ್ಕು ಶಾಪ್ಯಗಳು ಮಾರಿಕವೆ. ಹರಿಹರಿಷ್ಟಶಾಪ್ಯ, ಸಿಕ್ಕಿರವು  
ಪಾರಿಣ, ಸುಯುನಾಥಿ ಪಾರಿಣ & ಪರೋಚಿ ಪರೀ  
(ಅವನ ಶರಣಿ ಪಾರಿಣ & ಹರಿಹರ ಪಾಂಡಿಟ್ಟಿಗಳ  
ಅಂಚು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಮೊದಲ ಮೂರು ಪಾರಿಣಿ ಪ್ರೆಟ್ಟದಿ.  
-ಯುಳ್ಳದ್ದರೆ (5+5+5+5) ಪರೋಚಿ ಪರೀ ಪಾರಿಣಿ  
ಪ್ರೆಟ್ಟದಿಯುಳ್ಳವೆ (4+4+4+4) ತನ್ನ ಬಹು ಕ್ರಿಷ್ಟ  
ಕೃತಿಗಳಿಂದಲೂ ನಮಗೆ ಆಳವೆಮಾಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲ  
ಪ್ರೆಟ್ಟದಿ ಶಾಪ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ಅಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ  
ರಾಢಿಪಾಂಶ ಪ್ರೆಟ್ಟದಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದನೆಂದು  
ಹೇಳಬಹುದು. ರಾಢಿಪಾಂಶನ ಅನಂತರ ಪ್ರೆಟ್ಟದಿ  
ಶಾಪ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಶಾಣನಿಕೊಳ್ಳು ಬರೆಯಿಸುತ್ತವೆ.  
ಸು. 1250-60ರಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಮಾರ ಪದ್ಮರಸಿ ರಾಢಿಪಾಂಶನ  
ಸಮಾಜೀನನನು ತನ್ನ ತಂದೆಯು ಆದ ಕರಣ ಪದ್ಮರಸನ  
ಸಂಸ್ಥಿತೆಕೃತಿ ಸಾನಂದ ಪರೀಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿ-  
-ದ್ದಾನೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಬಗೆಯ ಪ್ರೆಟ್ಟದಿಗಳಿದ್ದರೂ  
ಕುಮಾರ ಪ್ರೆಟ್ಟದಿಯ ಶಾಪ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ  
ಶಾಣನಿಕೊಳ್ಳು ಬರೆಯಿಸುತ್ತವೆ. ಸು 1250-60ರಲ್ಲಿದ್ದ

ಕೆಂಪೇರ ಪದ್ಧರಸಿ ರಾಘವಾಂತನ ಸಮಶಾಲನನಿಗ ತನ್ನ  
ತಂದೆಯು ಅಹ ಕೆರೆಯ ಪದ್ಧರಸಿನೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿ  
ನಾನೆಂದ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ.  
ಇದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಭಿಗಳಿದ್ದರೂ ಕೆಂಪು  
ಪ್ರತಿಭಿಯ ಬಾಹುಳ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಶಿಗಬಡೆದಾ.

ಸು 1275 ರಲ್ಲಿ ಕೆಂಪುಂದೂರು  
ಕೆಂಪುಂದೂರು ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಕೆಂಪು, ಭೀಮಗಲ್ಲನ್ನು  
ಬಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲದಲ್ಲ ಪ್ರತಿಭಿಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಯಾಗಿವೆ. ಜೈನ  
ಸಂಪ್ರದಾಯದ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಕೆಂಪು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಕೆಂಪು  
ತನಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ನಾಗತಂದೆನನ್ನು ಮಠಿಚ್ಚಿ ಬಾಗಿ  
ಅನುಕರಿಸಿರುವುದು ಕೆಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಸು 1369 ರಲ್ಲಿ  
ಕೆಂಪು ಬಸವಶಿರಾಂಗ ಬಂದು ಪ್ರಯುಖ ಕೃತಿ. ಬಸವಣ್ಣ-  
ನವರನ್ನು ಕೆಂಪು ಅಹ ಕನ್ನಡ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಅತ್ಯಂತ  
ಜನಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಪಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇದು ಸ್ವತಂತ್ರ  
ಕೃತಿಯಲ್ಲ. ಪಾಸ್ತಕ ಸೋಮನಾಥನಿ ತೆಲಗು ಬಸವ-  
ಶಿರಾಂಗದ ಶ್ರೀಯೋಗರವಾದ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದವಷ್ಟೇ.  
ಇದು ಭಾಷಣಿ ಪ್ರತಿಭಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಮೆಟ್ಟಿ  
ಯೆದಲ ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಂಥ. ಸು 1400 ರಲ್ಲಿ ಪದ್ಧ ಕಾಂತನ  
ಪದ್ಧ ರಾಜ ಶಿರಾಂಗಿಯು ಬಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ಕೃತಿ.  
ವಾಡಗಿ ಕನ್ನಡದಿಂದ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಪದ್ಧ ರಸವೇ  
ಕಥಾವಸ್ತು.

ಹೀಗೆ ಲೇಖನಿಗಿಂತೆ ಒಂದೆ ಮನೋಕ್ಯರಂಚೆಯೂ  
 ಬಂದರೆ, ಇವನು ಕೊಡೆಯನು ತಡೆದ ಭಕ್ತರ ಕಥೆಗಳ  
 ನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಶಾಪಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಹರಿಹರನ  
 ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿ ಕವಿಗಳ  
 ವೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿ  
 -ಯಾಗಿದೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ಸು. 1400) ಕನ್ನಡದ ಅತ್ಯಂತ  
 ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರು. ಇವನು ಕನ್ನಡ ಭಾರತ ಕನ್ನಡದ  
 ಅತಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಶಾಪಗಳಲ್ಲೊಂದು. ವ್ಯಾಸರ ಸಂಸ್ಕೃತ  
 ಮಾಹಾಭಾರತವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾನಿ ಪುಟ್ಟದಿಗಳಲ್ಲಿ  
 ಈತ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿ ತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ  
 ಶ್ರೀಭಾವೆ ಮುಂದಿನ ಕವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅಪರಿಮಿತವಾಗಿವೆ.  
 ೬:- 1424ರಲ್ಲಿ ಬಾಸವರ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸಿ ತನ್ನ  
 ಜೀವಂಧರವೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾಷಾನಿ ಪುಟ್ಟದಿ ಶಾಪವನ್ನು  
 ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕರಿಸಿರು  
 -ವುದು ಸುಸ್ತು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನನ (ಸು. 1430) ಶ್ರೀಭಾವೆ ಯಾಗಲಿ  
 ಅಲ್ಲವು ಶ್ರೀಭಾವೆನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬಹು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ.  
 ಇವನು ಭಾಷಾನಿ ಪುಟ್ಟದಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಲ್ಲಿ,  
 ಸಂಗ್ರಹ ರೂಪಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ  
 ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ಸಮಾಜೀಯ  
 -ನಾಗಿದ್ದು ಅಶ್ವೇನು ದಂಡಣಿ ಶ್ರೀಧರವರಾಣನ ಮಂತ್ರ  
 -ಯಾಗಿದ್ದು ಇವೆತ್ತೆ ಆಂತರಾಣಿಯೆಂಬ ವಾಣೀಶ  
 ಪುಟ್ಟದಿ ಶಾಪವನ್ನು ಹರಿದಿದ್ದಾನೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ  
 ಪುರಾತನ ಹಾಗೂ ನೂತನ ಇವೆತ್ತೆ ಕಥೆಗಳು

ಪೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಶಾಲೆ ಗುರು ಬಸವನ ಎಲ್ಲಾ  
 ಶಿಷ್ಯಗಳು ಸತ್ಯಶಿಷ್ಯಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ  
 ಕವಿಯಾಗುವ ಭಾಷ್ಯಣ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು (ಪರಿವರ್ತ-  
~~ನೆಯನ್ನು~~ ಕೊಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು) ಮಂತ್ರಗಳಿಗೇ  
 ಭೋಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮನೋಬಲವು ಶಿಷ್ಯ  
 ಕೊಡುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಶಾಲೆ  
 ಬತ್ತಲೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಮಠವೇ ಕೆಲವು ಬತ್ತಲೇಶ್ವರ  
 ಶಾಖೆಯಾಗುವವನ್ನು ಮರೆದಿದ್ದು ನೆ. ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಶಿಷ್ಯಗಳನ್ನು  
 ಹೊದೆ ಈ ಕೆಲವುಗಳೆಂದೆ ಇತರ ಮಠವೇ ಕೆಲವು  
 ಮಂತ್ರರಸ (ಸು. 1450 ಸೌಂದರ ಪುರಾಣ) ಎಲೆ ಕೆಂಪುಚಾಯೆ  
 (ಸು. 1485 ಆರಾಧ್ಯ ಚೌರತ್ರಿ), ಚತುರ್ಮುಖ ಮಂತ್ರರಸ  
~~(ಸು. 1500)~~ (1500, ರೇವಣಸಿದ್ಧಿ ಕೃತಿ ಶಿಷ್ಯ), ಸಿಂಗಿರಾಜ  
 (ಸು. 1500 ಅಮಲಬಸವ ಚೌರತ್ರಿ ಅಥವಾ ಸಿಂಗಿರಾಜ ಪುರಾಣ.  
 ಇದರಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕೆಲವು ಸಂಕಲಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು  
 ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಬಲವನ್ನು  
 ತೋರಿಸುವ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ).

ಮುಂದೆ ಮಂಗಳಸಿನಿ (1508) ಬಯಸು-  
 ಶಿಷ್ಯ ಪರಿವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ. ಗುಡಿ ಮಲ್ಲಣಾಯನಿ (1513)  
 ಭಾವ ಚಿಂತನಕ್ಕೆ ಚತುರರಗಳೆಂದೆ ಶೃಂಗದ ಶ್ರೀಧರ ಚತುರ್ಮುಖ  
 ಶಿಷ್ಯ. ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರುವ  
 ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸತ್ಯೋದ್ರ ಚೌರತ್ರಿ ಕೆಲವು ಇದರ ವಸ್ತು. ಇವನು  
 ಮಹಾಶಿಷ್ಯರ ಮಹಾಪುರಾಣ ಹುಟ್ಟು ಗಾತ್ರದ ವಾಕ್ಯಗಳೆ  
 ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಶಿಷ್ಯ. ಸು. 1550 ರಲ್ಲಿ ಗುರು ಬಂಗಲಿಭಾವನೆ  
 ಭಿಕ್ಷು ಟನೆ ಚೌರತ್ರಿಯಲ್ಲಿನ ಇವನು ಈ ಕೆಲವು

ಆಲ್ಪೆನ್‌ಗಾಂಧನ್ನು ನೋಡಿಸಿದೆ. ಅವನ ಸೆವಾಶೀಲನೆ ನಾಡು  
ತನ್ನ ಬಸವಾಂತನ ಮಹಾದೇವಿಯಾತ್ಮನ ಪಾಶಾಣದಲ್ಲೂ  
ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿಯ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಭಿನ್ನತೆ  
ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತ್ತು.

ಈ ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರತಿಭಿನ್ನತೆ  
ಕವಿಗಳೆಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಲಲಿ (ಸು. 1550), ಶನಕವಾಸಿ (ಸು. 1580  
3) ಅರಾಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪೆಂಡಿಲಿ (1584) ಕವಿಗಳನ್ನೂ  
ಮಹಾಭಾರತದ ಮೊದಲ ಹತ್ತೆ ಪದಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ  
ತಂದಿದ್ದರೆ ಆಪ್ತಾಂಗ್ಲಿ (ಸು. 1510) ಅದರ ಮೂಲಕ  
ಮಹಾ ಭವಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ನೋಡಿಸಿದೆ.  
ಲಕ್ಷ್ಮೀಲಲಿನ ಕೃಷ್ಣನಿಭಾರತ ಕೌಶಲಿನ ಸೂನಿ ಬಳಕೆ  
ಪಾಂಡವರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಪ್ರತಿರಾಜ ಮಹಾನಿ  
ಕಥೆಯೊಂದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಪಡೆದ ಮಹಾ ಅತ್ಯಂತ  
ಜನಪ್ರಿಯವಾದ. ಶನಕವಾಸಿ ಮನೋಹರವಾದ ಕವಿಗಳ  
ಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬಂದಿದ್ದು. ಇವನು ರಾಮಾಯಣವನ್ನು  
ರಾಗಿಯ ಕೃಷ್ಣೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಸಲಹೆಗೆ ಹತ್ತಿದ  
ಶಾಹನಿ ಕಥೆಯೊಂದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇವನ  
ನಿರ್ಮಲತೆ ಕನ್ನಡದ ಜನಪ್ರಿಯ ಶಿವ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದು.  
ಪಾಂಡು ಕನ್ನಡಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಲಲಿನ  
ಕೆಲವೊಂದು ಕವಿ ಅರಾಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪೆಂಡಿಲಿ. ಇವನ  
ತನ್ನ ಬಸವಾಂತನ ನೆಪಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಬಸವಾಂತನ  
ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಆದರೆ ತುಂಬಾ ಕವನ  
ಅನೇಕ ಆಲ್ಪೆನ್‌ಗಳು, ಮೇಕೆಕವಿ ಧರ್ಮದ ಆತ್ಮಿಗಳು,  
ಶಾಹನಿಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡವನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ.

ಇದೇ ಕೆಲವೊಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಒಳ್ಳೆ ಬಾರ್ಡ್ ನಡೆ  
ಕೆಲ ಯಂದರೆ ಕೆನ್ನಡ ಭಾಗವೆವೆನ್ನೆ ಬರೆದ ಚಾಟಾ  
ಎಡ್ಡಲನಾಥ (ಸು. 1530). ಈ ಕೆಲವು ಕೆಲವು ರಾಯಣ-  
ಹಂಚೆಯೇ ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಎನ ಕೆಲವು ಕೆಲವು  
ಜನ ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು.

16ನೆಯ ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲವು ಕೆಲವು  
ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು.

ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು  
ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು

ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು  
ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು

ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು  
ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು

ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು  
ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು

ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು  
ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು

ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು  
ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು

ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು  
ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು

ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು  
ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು

ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು  
ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು

ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು  
ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕೆಲವು

ರಾಜ್ ವಾಂಶನ ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು  
ಶ್ರೀಹಂಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಾಂಶವಿಜಯ ಶೃಂಗೇರಿ  
• ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಗ್ರಂಥವು (ಸು. 1650,  
ನಂದಿ ಮೊದಲನೆಯ) , ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಶರಣ (1723 ಭಾರತ)  
ಬಹುಶಃ (1750 ಅರಸೀಕೆರೆ) ಬಿಟ್ಟು  
ಶ್ರೀನಂಪಿ (ಸು. 1750 ಗಂಗಾವಿಜಯ). ಇವೆಲ್ಲವೂ  
ಕೊಂಪು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಭುಜದ ರೂಪ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ

ಪ್ರಚ್ಛಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ  
ಶ್ರೀನಂಪಿ ಹಂಪಿ (1869-1901)  
ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ಕನ್ನಡ  
3 ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದ  
ಕೆ. ಇವನು ಗದ್ಯ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪ-ಮಾಪ  
3 ಅಕ್ಷರ ರೂಪಗಳನ್ನು ತ್ರಿಭುಜದ ರೂಪ  
ಅಕ್ಷರವನ್ನು ತ್ರಿಭುಜದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇವನು ಕೆಲ  
ಶ್ರೀ ರೂಪವನ್ನು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿಸಿ ರಚಿಸಿದರು.  
ಇವು ಸುಂದರವಾಗಿವೆ. ಹಂಪಿಯ ನಂದಿ ಮೊದಲನೆಯ  
ಹಂಪಿಯ ಪ್ರಚ್ಛಿದ್ಧ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ  
- ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚ್ಛಿದ್ಧ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು  
ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಇವನು ರಚಿಸಿದರು. ರಾಜ್ ವಾಂಶನ  
ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಕೊಂಪು ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಶರಣ  
ಭಾರತಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಪು ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಶರಣ ಇವರು  
ಇವರು ಕೆಲವು ಬರಹಗಳನ್ನು ಇವನ್ನು ಇವರಿಗೆ  
ಗದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.



ಇವು ಕೆಲವೇಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಉನ್ನತವು ಒಟ್ಟು ವೆ  
 ಯಾದರಣ್ಣ ಸಂದೇಶವಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ವಸ್ತು  
 ಸುತ್ತಿಸಿಧೆ . ಖಾತ್ರಿ ಸರಳ , ಜೊತೆಗೆ ರಾಗವಾಗಿ  
 ಅಡಲೂ ಅನುರೋಲ . ಅನುಭವವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೆಂಥ  
 ಯಾದಂತೆ ಗ್ರಂಥವ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿಹಂಯೆಂಬ  
 ಹೆನ್ಯು ಇಳು ಸ್ತುತಿ ಸಂಬಡುಡು.

ಒಂದೆಂಯ ಗತವೋನದೆಳ್ಳು ಪ್ರತಿಬಿ ರಚನೆಯನ್ನು  
 ಬಹುಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಒಲ್ಲುನಿ ತೊಡವರೆಂದರೆ  
 ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ . ಇವೆರು ತಮ್ಮ ವಾಡಕೆಲಿ  
 ತುರುಪ್ಪಿ ಸರಸ್ವತಿ ಯು ಅಡಂಬನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲ  
 ಯಾಸಿ ವ್ಯಾಧಿಯಿಲ್ಲು ಪ್ರತಿಬಿ ರಚನೆಯನ್ನು  
 ಕೆನ್ನಡಾಂಗಿ ಬಾಪ್ಪಿ ಅಂಗ್ರಣದಲ್ಲು ಬಿಳಪ್ಪಿ ಬಾಗಿ  
 ಬಳ್ಳಿಸಿ ತೊಂಡಿತ್ತುರೆ. ವಾಡಕೆಲಿ ತುರುಪ್ಪಿ  
 ಸರಸ್ವತಿ ಅಂತು ಗುಣ ಕೆಡನೆ ವ್ಯಾಡುವಾಗಲಾಗಲಿ,  
 ತುಕಿ ಅನಿಂವ, ಸೆತ್ತೆ ಬಿ ತ್ರಿಂಪೆ ವ್ಯಾಡುವಾಗಲಾಗಲಿ,  
 ದಾವ್ಯನಿಂವಂ ಚರಣದಂತೆ ಕೆರ್ಣಿಕೆಡಂವನ್ನು  
 ಜ್ಞಾನವಾಗಲಾಗಲಿ ಅನಿಂವದ ದಾಸ್ಯ ವ್ಯಾಗ್ರ  
 ಬಡು ಸೆಡೆಬಾಗಿ , ಅದ್ವೈತವಾಗಿ ವ್ಯಾಧಿಯಿಂವ.

## ಪ್ರೆಟ್ಟಿಹಯ ತ್ರಿಶರಗಳ್

\* ಶರ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಹ :-

ಶರ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಹಯು ಪ್ರೆಟ್ಟಿಹಗಳ್ಳನೆ ತ್ರಿಯಾಂಶ ತ್ರಿಶರ-  
-ಗಳ್ಳಲ್ಲುಂಟು. ಶರವೇ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಹಯು ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕದು.  
ನಾಗವರ್ಷಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಇದರ ಲಕ್ಷಣಗಳು.

೪) ಶರ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಹಿಯು ಒಂದು ಷಡ್ಗಳ್ಳುಂಟು.

೫) 1, 2, 4, 5 ನೆಯ ಸಾಲಗಳ್ಳು ಸಮಾನವು, 4 ಮೊತ್ತೆಯ  
2 ಗಣಗಳ್ಳುಂಟು.

೬) 3, 6 ನೆಯ ಷಡ್ಗಳ್ಳು 4 ಮೊತ್ತೆಯ 3 ಗಣಗಳ್ಳು,  
ಕೊನೆಯು ಒಂದು ಗುರುಂಟು. ( ಲಕ್ಷ್ಯ ಒಂದು ಗುರು  
ಎಂದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.)

೭) ಇದರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯೆ ಗುರುಂಟು ಉಪರ ( U - U )  
ಬೆಗಣ, ಶರ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಹಯು ಎಂಬ ಗಣದೊಡ್ಡಿಯು  
ಬರ ಕೊಡದು.

Ex :- ಶ್ರುತಸಿ | ಕೆರಾಣಿಯ  
ನಾಣಿಸು | ಎನೆಯದಿ  
ಪಾಸನೆ | ಅಗಯಾ | ನು ಮಾನಪ್ರಾ  
ಶ್ಲೇಕದ | ಅಥ ಅಥ  
ಅಗದ | ಕರಿಯ ಖಿ  
೮ ಸತಿ ಸತ್ಯವ | ಆಮಾನಿ | ಯೇ

\*೩ ಶುಕುಮ ಪ್ರಟ್ಟಿವಿ :-

ಶುಕುಮ ಪ್ರಟ್ಟಿವಿಯು ಪ್ರಟ್ಟಿವಿಗಳೆಲ್ಲ ನೆ ತ್ರಿಯುಖ  
ತ್ರಿಶರಗಳಲ್ಲೊಂದು \*ಶುಕುಮ ಪ್ರಟ್ಟಿವಿಯು 6 ಅಕ್ಷಗಳ  
ರಾತ್ರಿವೆ.

\* 1, 2, 4, 5 ನೆಯ ಸುಲಾಗಳು ಸಮಾನಾಗಿದ್ದು, 5  
ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಎರಡು ಗಣಗಳರಾತ್ರಿವೆ.

\* 3 & 6 ನೆಯ ಅಕ್ಷಗಳೆಲ್ಲ 5 ವ್ಯಕ್ತಿಯು 3 ಗಣಗಳಿದ್ದು  
ಕೊನೆಯು ಒಂದೂ ಗುರು ಬರಾತ್ರಿವೆ. ( ಲಘು ಒಂದೂ  
ಗುರು ಒಂದೂ ಕೊಳ್ಳುವೆನು.

\* ಗುರು ಎಸವ (1430) 'ಮನೋ ವಿಜಯ' ಶಬ್ದ  
ಶುಕುಮ ಪ್ರಟ್ಟಿವಿಯು ಹೆ.

೩೩:- ನಾಡೊಮನೆ | ಸಿಹ ನೆಗಲವಿ

ನಾಡೊವೆಡೆ | ಸಂತತೆ

ಒಡೊರೆತ | ಹೆತಗೆ ಸೆತ | ತನದಾನ | ಪು

ನೋಡಿಹನಿ | ಒಡೊ ಹೆತಗೆ

ಪಾಡೊಮೆದು | ಅನೆಯವನು

ನಾಡೊವಿ ಯವೆಗೆ ಬ | ಣ್ಣ ಸೆಲಾ ವೆಗ | ಗ್ಣೆ

\*: ಭೋಗ ಪ್ರತಿವಿ :-

ಭೋಗ ಪ್ರತಿವಿಯು ಪ್ರತಿವಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂ  
ಪ್ರಕಾಶಗಳಲ್ಲೊಂದು.

- \* ಭೋಗ ಪ್ರತಿವಿಯು 6 ಅಕ್ಷಗಳಿಗಿರುತ್ತದೆ.
- \* 1, 2, 4, 5 ನೆಯ ಸಾಲಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿ 3 1  
ಮಾತ್ರವು 4 ಗಣಗಳಿಗಿರುತ್ತವೆ.
- \* 3, 4 ನೆಯ ಅಕ್ಷಗಳನ್ನು 3 ಮಾತ್ರವು 6  
ಗಣಗಳಿದ್ದು, ಕ್ರಮವನ್ನು ಬಂದೂ ಗುರು ಬಿರುತ್ತದೆ.  
( ಲಕ್ಷ ಬಂದೂ ಗುರು ಐದು ಕುಳ್ಳು ಬೀಜು).
- \* ಗುರುಬಿಜುನು ಮೈತ್ರಿಯಿಗಿಂತ ಶುದ್ಧ ಭೋಗ  
ಪ್ರತಿವಿಯಲ್ಲಿದೆ.

Ex:- ಆರುಶ | ನೂಬೆ | ವಗರ | ಮುಂದೆ  
ಮುರುಕು | ಫಮೆ | ಶಾಲೆ | ಯುಳ್ಳ  
ಮೊರೆಗೆ | ರುತ್ತೆ | ಲೊಂದೆ | ಶೆನೆಸೆ | ಕೆಂಡೆ | ನೆಂತೆನೆ  
ಪೂರವ | ರಾಜ | ಸತ್ಯ | ನೆವೆಗೆ  
ವರ ಕು | ಮೊರೆ | ರು | ಐರಲಾ  
ಕೆರಿಯು | ಕೈಗೆ | ಕುಸುಮ | ಮೊಲೆ | ಯುತ್ತು | ಮೂರೆಯು

\* ಭಾಯನೀ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿ :-

ಭಾಯನೀ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿಯಾ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿಗಳ್ಳನೆ ತ್ರೆಪೂಖಿ ತ್ರಿಗರಗಳ್ಳಲ್ಲೊಂದು ಕೊಪ್ಪಾರಪ್ಪುನೆನೆ ಗೆದುಗನೆ ಪ್ರಾರತೊರೊಪ್ಪೆದು. ಈ ಪಂದಸ್ತಿ ನೆಲ್ಲೆಯು.

\* ಭಾಯನೀ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿಯಾ ಪೆದ್ದುಪೊಂದರೆಳ್ಳ 6 ಸಾಲಾಗ್ಳುಂತ್ರೆ ಪೆ.

\* 3ಕ್ಕೆ 6 ನೆಯ ಸಾಲಾಗ್ಳುಳ್ಳ 7 ಪೊತ್ತೆಗ್ಳು 3 ಗಣಗಳ್ಳು ಹಾಗೂ ಒಂದು ಗುರೊ ಇರುಂತ್ರೆ ಪೆ.

\* ಒಕ್ಕೆ ಸಾಲಾಗ್ಳುಳ್ಳ 7 ಪೊತ್ತೆಗ್ಳು ಎರಡು ಗಣಗಳ್ಳುಂತ್ರೆ ಪೆ.

\* ಪುತ್ರೊಂದೊ ತ್ರೆಪೂಖಿ ನಿಯುಪೊವೆಂದರೆ 7 ಪೊತ್ತೆಗ್ಳು ಗಣಗಳ್ಳು ತೆಡ್ಡೊಯುಪಾಗಿ 3+4 ಪೊದೊಯುಳ್ಳುರಪೊಪೊ.

\* ಅಂದರೆ 3 ಪೊತ್ತೊಯು ಗಣವೆ ನೆಂತೆರೆ 4 ಪೊತ್ತೊಯು ಗಣವೊ ಒಂದು, ಒಟ್ಟು 7 ಪೊತ್ತೆಗ್ಳು ಗಣವಾಗಿ ಪೊಪೊ.

\* ಪೆದ್ದುಪೆ ಒಂದೊತ್ತೊಂದೊ ತ್ರೆಡಿರೊತ್ತೆ ಪೆ.

Ex:- ಯೆಡೆ | ಪುರುಷೈನ | ಕೂತನೆ | ಕೂತನೆ ಸೆ  
 ಯೆಡೆ | ರನೆ ಜೆ | ಪುಗನೆ | ಪುಗನೆ ತೆ  
 ಕೋ ಹೆರಿಯ ಪೊ | ತುಳನೆ | ಪೂವನೆ | ನೆಚುಳು  
 ಉ ಭೂಜಬಲ | ಡಿ  
 ಶಹು | ಗಲಹನೆ | ನೆಣ್ಣು | ನೆಚ್ಚೆಯ  
 ನಡಿ | ನಯ ಜರೆ | ರ ಹಲ | ಜನಿ ಸಿಹೆ  
 ನಡಿ | ಮೂರುಳ | ಸೆಲಯ | ಗಡು ಗನೆ |  
 ಯೆರ | ನಾರೆಯ | ಣ

\*೬ ತೆರಿವೆರ್ಥಿನೀ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿ :-

ತೆರಿವೆರ್ಥಿನೀ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿಯು ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿಗಳ್ಳನೆ  
 ತ್ರೆಮುಖ ತ್ರಿಶರಗಳ್ಳುಂಡು.

\* ತೆರಿವೆರ್ಥಿನೀ ಪ್ರೆಟ್ಟಿಡಿಯುಳ್ಳ ಆರು ಪಾಡಗಳ್ಳು  
 - ತ್ರೆ ವೆ.

\* 1, 2, 4, 5 ನೆಯ ಪಾಲಾಗೆಳ್ಳು ಸೆವಾನಾಗಿದ್ದು  
 4 ವೊತ್ತೆಯ 4 ಗೆಣಗಳ್ಳು ತ್ರೆ ವೆ.

\* ತ್ರೆ 6 ನೆಯ ಪಾಡಗಳ್ಳು 4 ವೊತ್ತೆಯ  
 6 ಗೆಣಗಳ್ಳಿದ್ದು, ತ್ರೆ ನೆಯಳ್ಳು ಒಂದೆ ಗುರು.  
 ಏರುತ್ತೆವೆ ( ಲಘು ಏಂದೆರಗು ಗುರು ಎಂದೆ ತ್ರೆ-  
 ಳ್ಳು ಪಾಡೆ).

ಉ:- ಸ್ವರವಾ | ಜ್ಯಹ ವ್ವಾ | ಸಿರಿ ಸೌಂ | ಗಾರಹ  
 ಸಂ ಸಿಹಿ | ರತಿ ನಾ | ಟ್ರಹರಂ | ಗಸ್ತುಳ  
 ಅರಹವಾ | ನಲವಾ | ಹೋ ಪೆರ | ಶೌರಾ | ಬಹಪ್ಪೆಸ | ರಿಸಾ  
 - ಟ್ರಾ  
 ಸರಸರೆ | ತೆಂತವ | ಲಯ ಮಾನೆ | ಸುಗ್ಗಿಯಾ  
 ಪ್ರಾರವಾ | ಗರಪಾ | ವಾಯು | ವಪ್ಪುಂ  
 ಅರಹಾ | ರಹನಯ | ರುತವನು | ಹಲಪಯ | ಹೀಪತಿ | ಶೆನ್ಯದ್ರಾಸಿ

\* ವಾರ್ಧನ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ಹಿ :-

ಘಂಟೆ ನಳ ವಾರ್ಧನ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯಾ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳನ್ನು  
 ತ್ರಿಯುಖ ಶ್ರೀಶರ ಗ್ರಂಥಂ ದೊ. ಋಷಿ ಋಷಿ  
 ಶ್ರೀರಘು ತಿಟ್ಟಾಭಿಪ್ರೇಶ ಇರಾಪುದಾ ವಾರ್ಧನ  
 ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯುಳ್ಳಂ ಪೇ.

- \* ವಾರ್ಧನ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯುಳ್ಳ ಉಪಾಧಿಗಳ ರತ್ನವೆ.
- \* 1, 2, 4, 5 ನೆಯ ಶಿಲಾ ಗಳು ಸಮನಾಗಿದ್ದು 5 ಮೂಲೈಯ  
 4 ಗಣಗಳ ರತ್ನವೆ.
- \* 3, 6 ನೆಯ ಉಪಾಧಿಗಳ 5 ಮೂಲೈಯ ಉ  
 ಗಣಗಳಿದ್ದು, ತು ನೆಯುಳ್ಳ ಒಂದು ಗುರು ಇರತ್ತವೆ.
- \* ಸಹ್ಯಪು ಉಪಾಧಿ ಸಿದ್ಧಿ ಶೌಚಿರಂತ್ರವೆ. ಇವರಲ್ಲಿ  
 ಶ್ರೀಶಿವದೇವಿಯು ಉಪಾಧಿ ಒಂದರಂತೆ ನೆಯ  
 ಸ್ವರಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದೇ ವಿಧವಾದ ವ್ಯಂಜನವಿರುವುದು.  
 ಇದು ಉಪಾಧಿ

Ex:- ಬಲ್ಲವ್ಯ | ನೊಪರಾಚಿ | ತಡೆಯಾದರೆ | ಘೋಷ್ಠಿ ಯನ  
 ಸೋಲೋಳಿ | ನಯಸಲಳಿ | ಯೋಚಿಸು | ತೆಡ್ಡೆ ರಹ  
 ನಲ್ಲದರೆ | ಬಂದವಾ | ಷ್ಠಿ ರಿಯನಿ | ಬಿಡುಪದೆ | ಎನಿಯೋಗಿ  
 -ದು ಪವನಯಾ | ಳು  
 ಪುಲ್ಲಳುತಿ | ಸುರ್ಗೋನಿ | ಪುಕ್ಕೊಡು | ತೋಟ ಗ  
 ಪಿಲ್ಲೆತಿ | ನ್ಯೂಡೆ ನಡಿ | ನಲ್ಲ ಸೊಡಿ | ಷ್ಠಿಯೋಗಿ  
 ಬಲ್ಲೊಂಡು | ನಡೆತೆಂದ | ಪುಕ್ಕೊಂಡು | ನೆರ್ಚಿ ತೆಸು | ಪಾಜಿಯು  
 ಎಲೆಲವ | ನು.

ಕ್ರಿಯ

ಕ್ರಿಯ

ಕ್ರಿಯ